

Velkolepé finále nejoceňovanější
sci-fi série současnosti

VZPOMÍNKA NA ZEMI

LIU CCH'-SIN

HOST

VZPOMÍNKA
NA ZEMI
LIOU CCH'-SIN

VZPOMÍNKA NA ZEMI

LIU CCH'-SIN

BRNO 2018

Copyright © 2010 by Liu Cixin
Cover art © Stephan Martinere
Translation © Aleš Drobek, 2018
Czech language translation rights © 2018 China
Educational Publications Import & Export Corp., Ltd.
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2018
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-7577-575-7 (Formát PDF)
ISBN 978-80-7577-576-4 (Formát ePub)
ISBN 978-80-7577-577-1 (Formát MobiPocket)

Přehled organizací

OSN	Organizace spojených národů
NASA	Národní úřad pro letectví a kosmonautiku
PTO	Pozemsko-trisolaranská organizace
RPO	Rada planetární obrany
SSZ	Služba strategického zpravodajství
ZIV	Zpravodajský a interpretační výbor

Postavy z první a druhé knihy

Jie Wen-tie	astrofyzička, jejíž rodina byla během Kulturní revoluce perzekvována; navázala kontakt s Trisolarany a přivedila tak trisolaranskou krizi
Jang Tung	teoretická fyzička, dcera Jie Wen-tie
Ting I	teoretický fyzik, Jang Tungin přítel a první člověk, který se dotkl mimozemského předmětu – kapky
Čang Pej-chaj	důstojník Asijské flotily, který před střetem kapky se Sluneční flotilou unesl loď <i>Natural Selection</i> a pro lidstvo tak uchoval jiskřičku naděje v jeho nejtemnější hodině; pravděpodobně jeden z prvních lidí, kteří si uvědomili nevyhnutelnost bratrovražedných střetů mezi vesmírnými uprchlíky

Sayová	generální tajemnice OSN na počátku trisolarianské krize
Manuel Rey Diaz	meditátor, autor plánu zničení sluneční soustavy pomocí vodíkových hvězdných pum
Luo Ťi	meditátor, který objevil fundamentální princip temného lesa a využil jej k nastolení míru mezi Zemí a Trisolaris

Časová souslednost ér

do začátku 21. století	předkrizová éra
začátek 21. století — 2208	krizová éra
2208 — 2270	studenoválečná éra
2270 — 2272	éra nového konfliktu
2272 — 2332	vysílací éra
2333 — 2400	exilová éra
2273 — datum neznámé	galaktická éra
2687 — 18906416	éra černé domény v systému DX3906
18906416 a dál	časová osa Vesmíru 647

Úryvek z předmluvy k *Minulosti mimo čas*

Snad bych to měla nazvat *historií*. Vycházím však pouze ze svých vzpomínek, jimž schází rigoróznost profesionální historie.

Ostatně nelze mluvit ani o *minulosti*, neboť nic, co se na těchto stránkách odehrává, se nestalo dříve, neděje se nyní a nebude se dít ani v budoucnu.

Nemám v úmyslu popsat vše do posledního detailu. Chci načrtnout jen rámcový obraz. Detailů se ostatně zachoval dostatek. Jako zprávy v zapečetěných láhvích, které se pohupují na hladině oceánu, snad dospějí do příštího vesmíru a vytrvají v něm.

Můj rámeček snad jednoho dne usnadní práci těm, kdo se rozhodnou zachované střípky složit dohromady. Toho okamžiku se samozřejmě nedožijeme. Já pouze doufám, že jednou přijde.

Lituji, že nepřišel v minulosti, neexistuje v přítomnosti a nepřijde asi ani v budoucnu.

Posouvám slunce k západu a rosa na sazeničkách se v pohyblivých paprscích světla třpytí, jako když se probouzejí tisícové oči. Ztlumím jas a uspíším soumrak. Pak se zahledím na vlastní siluetu na obzoru, na pozadí zapadajícího slunce.

Zamávám na ni a ona na mne. Když se tak dívám na vlastní stín, připadám si znovu mladá.

Dnes je krásný večer. Dnes se bude dobře vzpomínat.

The background features a central sunburst or fan-like graphic with radiating lines, surrounded by four white circles of varying sizes. The entire composition is set against a light gray, textured circular backdrop that fades into the white background.

ČÁST PRVNÍ

Květen 1453: Smrt čarodějnice

Konstantin XI. se napřímil, aby si urovnal myšlenky. Odsunul od sebe plány obrany města, přitáhl si purpurové roucho těsněji k tělu a čekal.

Měl znamenitý odhad času. Země se zachvěla přesně v očekávané chvíli. Prudké vibrace jako by vycházely ze samotného srdce planety. Stříbrný svícen se třásl a drnčel a chomáček prachu, který se na krovu Velkého paláce tvořil možná tisíc let, se snesl k zemi a zabloudil do plamenů svíček, kde se rozprskl v ohňostroj jisker.

Každé tři hodiny — tak dlouho trvalo Osmanům znovu nabít jeden ze svých monstrózních kanonů navržených vynálezcem Urbanem — zaduněla o hradby Konstantinopole půltunová kamenná koule. Byly to nejpevnější městské hradby na světě. V pátém století je nechal vztyčit Theodosius II. a od těch dob byly neustále zpevňovány a rozšiřovány. Jen díky nim odolal byzantský dvůr útokům tolika mocných nepřátel.

Nyní však do nich masivní kamenné koule vyrážely otvory, jako kdyby je okusoval neviditelný obr. Císař si dokázal živě představit následky — zatímco ve vzduchu stále visí husté mračno prachu, nesčetní vojáci a civilisté se hrnou do průlomu jako roj statečných mravenců a barikádují jej vším, co mají po ruce. Ránu pomalu zacelují kusy materiálu vytrhané z městských budov, lněné pytle se zeminou,

drahé arabské koberce. Císař v duchu dokonce viděl, jak prachové mračno, prodchnuté světlem soumraku, zvolna přikrývá město jako zlaté rouno.

Během oněch pěti měsíců, kdy Osmani obléhali Konstantinopol, docházelo k zemětřesení sedmkrát denně, pravidelně jako odbíjení titánských hodin. Tak zněl čas a rytmus jiného světa, čas pohanů. Ve srovnání s ním působilo zvonění měděných hodin s dvouhlavou orlicí v rohu, které odměřovaly čas křesťanství, slabě a zranitelně.

Otřesy opět ustaly. Po chvíli, s vynaložením nemalého úsilí, císař znovu upřel pozornost ke zbytku okolního dění. Pokynul strážím, že je připraven přijmout dalšího žadatele o audienci.

Do sálu vstoupil Frantzes, jeden z jeho nejbližších důvěrníků, s útlou, křehkou ženou za zády.

„To je Helena.“ Frantzes ukročil stranou a žena vystoupila do popředí.

Císař si ji prohlédl. Urozené dámy Konstantinopole dávaly přednost bohatě zdobeným šatům, zatímco prosté ženy nosily obyčejná, beztvará bílá roucha spadající až ke kotníkům. Helena však byla kombinací obojího. Namísto tuniky vyšívané zlatou nití na sobě měla prostou bílou halenou, ale přes ni přehozený zdobný plášť. Ten však nebyl purpurový a rudý, jak se slušelo na byzantskou šlechtu, nýbrž žlutý. Žena měla okouzující, smyslnou tvář. Podobala se květině, která raději shnije ve velkolepém pugétu, než aby pomalu zchřadla na osamělém záhonu.

Prostitutka, zřejmě úspěšná.

Helena zabodávala pohled do země a sotva znatelně se chvěla, císař si však všiml, že jí oči žhnou horečnatou energií a zápallem, který byl u žen její společenské třídy k vidění jen vzácně.

„Ty umíš čarovat?“ zeptal se. Audienci chtěl mít co nejrychleji za sebou.

Frantzes byl obvykle spolehlivý a důkladný. Konstantinopol dnes bránila přibližně osmitisícová síla. Stálé vojsko však tvořilo už jen malou část, kterou doplňovaly asi dva tisíce janovských žoldáků. Zbytek verboval Frantzes hrstku po hrstce z civilního obyvatelstva. Císaře jeho nejnovější nápad sice příliš nezaujal, ale Frantzes byl schopný a vážný ministr, a tak jeho prosbě nakonec vyhověl.

„Ano, dokázala bych zabít sultána.“ Helenin tichý hlas se chvěl jako hedvábné vlákno v mořském vánku.

O pět dní dříve stála Helena před branami paláce a dožadovala se audience u císaře. Když ji chtěli strážníci odstrčit, vylovila malý balíček, na nějž zbrojnoši zůstali užasle hledět. Nevěděli jistě, co jim žena ukazuje, ale tušili, že něco takového by mít asi neměla. Nevzali ji však k císaři, nýbrž ji zatkli a vyslychali, kde k takové věci přišla. Když si její verzi ověřili, přivedli ji před Frantzese.

Ten nyní balíček uchopil, rozvinul lněné plátno a předmět, který se v něm skrýval, položil císaři na stůl.

Císař se zatvářil stejně ohromeně jako prve vojáci u palácové brány. Na rozdíl od nich však na první pohled poznal, nač se dívá.

Před více než devíti sty lety, za vlády Justiniána Velikého, nechali mistři zlatníci odlít dva kalichy z ryzího zlata a posázet je démanty. Byly to klenoty planoucí uhrančivou krásou. Oba byly podobné, lišily se jen uspořádáním a tvarem drahokamů. Jeden kalich přecházel z císaře na císaře a druhý byl uschován, spolu s dalšími cennostmi, v základech chrámu Hagia Sofia roku 537, kdy byl dřívější kostel přestavěn na dnešní velkolepou katedrálu.

Kalich, který byl císaři důvěrně známý, za dlouhá stiletí pozbyl na lesku, tento však zářil tak jasně, jako by jej odlili teprve včera.

Heleninu příběhu zprvu nikdo nevěřil. Všichni měli za to, že kalich nejspíš ukradla nějakému bohatému klientovi.

O tajné komnatě se sice u dvora vědělo, málokdo však znal její přesnou polohu. Komnata navíc měla být ukrytá mezi obřimi balvany hluboko v základech chrámu a nevedly do ní žádné dveře či tunely. Bez rozsáhlých stavebních prací do ní správně nikdo neměl být s to proniknout.

Před čtyřmi dny však císař nařídil shromáždit veškeré cennosti říše, pro případ pádu Konstantinopole. Byl to od něj spíše výraz bezradnosti, jelikož dobře věděl, že Turci všechny cesty z města, jak pozemní, tak i námořní, odřízli a on by stejně neměl kudy uprchnout.

Třicet dělníků pracovalo bez přestávky tři dny, než se prokopali do tajné komnaty, jejíž zdi tvořily balvany neméně masivní než ty, z nichž sestávala Cheopsova pyramida. Uprostřed komnaty trůnil mohutný kamenný sarkofág opatřený dvanácti silnými železnými obručemi. Pět dělníků, pod dohledem mnoha strážných, trvalo téměř celý další den, než je upilovali a následně zvedli víko sarkofágu.

Všechny přítomné ohromil nikoli pohled na posvátné artefakty ukryté téměř tisíc let, nýbrž čerstvě utržený trs hroznového vína, který spočíval na hromadě zlata a démantů.

Helena prohlásila, že jej tam před pěti dny sama nechala, a na důkaz svých slov správně uvedla, že polovina kuliček je snědená a na trsu jich zbývá jen sedm.

Dělníci si podle seznamu uložených cenností ověřili, že v sarkofágu kromě kalichu nic nechybí. Kdyby se Helena sama nepřihlásila a kalich nevrátila, všichni, kdo byli otevření sarkofágu přítomni, by skončili na popravišti, přestože do jednoho přísahali, že komnata i sarkofág vypadaly nedotčeně.

„Jak jsi to provedla?“ chtěl vědět císař.

Helena se roztřásla ještě víc. Bylo vidět, že odvahy si pomoci čar a kouzel dodat nedovede. Upřela na císaře vydě-

šený pohled a zasípala: „Ta místa... vidím... vidím je, jako by byla...“ s námahou hledala ten správný výraz, „... otevřena...“

„Předvedeš mi to? Vezmi něco z této uzavřené nádoby.“

Helena zavrtěla hlavou a vrhla úpěnlivý pohled na Frantzeze.

Císařův ministr odpověděl za ni: „Tvrdí, že umí kouzlit jen na jednom určitém místě. Nechce však prozradit, kde se nachází, a nikdo ji tam nesmí následovat, jinak prý kouzlo navždy vyprchá.“

Helena úlevně přikývla.

„V Evropě by tě dávno upálili,“ prohodil císař.

Helena se zhroutila na zem a schoulila se do klubíčka. Svou útlou postavou připomínala dítě.

„Umíš zabít?“ pokračoval císař nevzrušeně.

Helena se však jen třásla. Frantzes ji několikrát pobídl a ona po chvíli konečně přikývla.

„Dobře,“ řekl císař Frantzesovi. „Vyzkoušej ji.“

*

Frantzes s Helenou sestupoval dlouhým schodištěm. Louče na stěnách vykrajovaly ve tmě bubliny mdlého světla. Pod každou z nich stáli dva vojáci, od jejichž lesklých zbrojí se světlo odráželo a kreslilo na stěnách živé, mihotavé obrazy.

Konečně se ministr s Helenou ocitli v temném sklepení. Helena si přitáhla plášť těsněji k tělu. Přes léto se tady pro potřeby císařského paláce skladoval led. Nyní bylo sklepení prázdné a pod osamělou loučí v rohu se krčil vězeň, podle uniformy anatolský důstojník. Zpoza železné mříže se do Heleny a Frantzesu zabodávaly jeho divoké, vlčí oči.

„Vidíš ho?“ houkl Frantzes.

Helena přikývla.

Frantzes jí podal měch ze skopovice. „Můžeš jít. Před úsvitem se vrať s jeho hlavou.“

Helena z měchu vytáhla šavli, která se ve světle loučíc leskla jako půlměsíc, a podala ji Frantzesovi. „Tohle nebude třeba.“

Pak se otočila a vydala se po schodišti vzhůru. Kráčela docela neslyšně, a když procházela bublinami světla, jako by měnila tvar — z ženy na kočku a zase zpátky. Nakonec se rozplynula ve tmě.

Frantzes pohlédl na jednoho z vojáků. „Zdvojnásob stráže.“ Pak ukázal na vězně: „Chci, aby vám byl neustále na očích.“

Když voják odešel, mávl Frantzes rukou a ze stínů se vynořil muž v černé mnišské kutně.

„Buď opatrný,“ řekl ministr. „Ztratit ji můžeš, ale odhalit tě nesmí, za žádnou cenu.“

Mnich přikývl a vyběhl po schodišti stejně tiše jako prve Helena.

*

Té noci Konstantin XI. nespal o nic lépe než kterékoli jiné noci od začátku obléhání Konstantinopole. Zrovna když usínal, pokaždé jej probudilo zadunění těžkých děl. Před úsvitem se odebral do studovny, kde už na něj čekal Frantzes.

Na čarodějnici mezitím zapomněl. Na rozdíl od svého otce Manuela II. a staršího bratra Jana VIII. byl Konstantin praktický muž a věděl, že kdo se příliš spoléhá na zázraky, obvykle nedopadne dobře.

Frantzes pokynul strážím u dveří a do studovny neslyšně vešla Helena. Tvářila se stejně vyplašeně jako při prvním setkání s císařem. Beze slova před sebe roztřesenýma rukama zvedla skopovicový měch.

Jakmile na něj Konstantin pohlédl, pochopil, že pokus s magií byla ztráta času. Měch byl plochý a neprosakovala jím krev. Věžňova hlava v něm očividně nebyla.

Frantzes se však netvářil zkroušeně, spíše roztěkaně, zasněně, jako náměsíčný.

„Vidím, že náš úkol nesplnila,“ poznamenal císař.

Frantzes vzal od Heleny měch, položil jej císaři na stůl a otevřel jej. Podíval se na císaře jako na přízrak a vydechl: „Jak se to vezme.“

Konstantin nahlédl dovnitř. Na dně měchu leželo něco šedého a měkkého, jako starý skopový lůj. Frantzes přiložil k měchu svícen.

„Mozek toho Anatolana,“ vysvětlil.

„Ona mu otevřela lebku?“ Císař zalétl pohledem k Heleně. Ta se ve svém zdobném plášti třásla jako osika.

„Ne. Mrtvola vězně se zdá nedotčená. Nechal jsem ho pod dozorem dvaceti mužů, pět strážných na směnu, kteří jej ze všech úhlů neustále pozorovali. Strážní před hladomornou byli taky v pozoru. Neproklouzla by jim ani myš.“ Frantzes se odmlčel, jako by jej vlastní vzpomínky zbavily slov.

Císař na něj kývl, ať pokračuje.

„Dvě hodiny poté, co Helena odešla, sebou začal vězeň zmítat a chvíli nato padl k zemi mrtev. V tom okamžiku jej pozoroval zkušený řecký lékař a několik válečných veteránů — nikdo prý podobnou smrt jaktěživ neviděl. Za další hodinu se Helena vrátila a ukázala jim tenhle měch. Řecký doktor pak mrtvole otevřel lebku. Byla prázdná.“

Konstantin se zahleděl na uloupený mozek — byl celistvý, bez známek poškození. Žena musela citlivý orgán vyjmout nesmírně zručně. Císař vzhlédl k jejím prstům, které pevně svíraly klopy zdobného pláště. Představil si, jak se ty útlé prsty probírají trávou, trhají houbu nebo květ z konečku větve...

Podíval se na stěnu za Helenou, jako by jej zaujalo cosi, co se zvedalo zpod obzoru venku. Palác se rozechvěl dalším zaduněním ohromné kamenné koule, císař však vůbec poprvé otřesly vůbec necítil.

Pokud zázraky opravdu existují, pak nám je nebesa seslala v pravý čas.

Situace v Konstantinopoli byla zoufalá, stále však zbývala jiskřička naděje. Pět týdnů krvavé řeže oslabilo i nepřítel. Pyramidy tureckých těl se na několika místech zvedaly až k vrškům městských hradeb a útočníci byli stejně vyčerpaní jako obránci. Před pár dny prolomila blokádu Bosporu flotila chrabrých Janovanů a vplula do Zlatého rohu s cennými zásobami na palubě. Všichni hned uvěřili, že je to předvoj velké křesťanské armády.

Morálka v táboře Osmanů byla na bodě mrazu. Většina tureckých velitelů si v hloubi duše přála příměří, které byzantský dvůr nabízel. Osmani se dosud nestáhli jen díky jedinému muži.

Mluvil plyně latinsky, vyznal se v umění i vědách a byl to znamenitý vojevůdce. Vlastního bratra utopil ve vaně, aby si pojistil trůn, před očima svých vojáků vlastnoručně stál krásnou otrokyni, aby názorně dokázal, že nad ním ženské svody nemají žádnou moc... Sultán Mehmed II. byl hřídelí, která poháněla celé ohromné soukolí osmanské vojenské mašinerie. Kdyby ta se zlomila, celý stroj by se rozpadl na kusy.

Možná nám nebesa opravdu seslala zázrak.

„Co tím vším sleduješ?“ houkl duchem nepřítomný císař, zatímco dál zíral do zdi.

„Chci, aby se na mě vzpomínalo.“ Helena jako by na tu otázku čekala.

Konstantin přikývl. Zlato a démanty tu podivnou ženu nelákaly. Neexistoval sklep či zámek, který by jí odolal. Coby prostitutka toužila po úctě.